

Luko Paljetak

U TRAMVAJU

Komedija

2006.

OSOBE:

MARTIN, umirovljenik

FILIP, umirovljenik

MLADIĆ, 22 god.

DEBELA GOSPOĐA

MLADI NABILDANI GOSPODIN

MLADA ZGODNA ŽENA, komad

MLADI REPER, 17 god.

ŽENA SREDNJIH GODINA

GRAĐEVINSKI RADNIK

PRVA PUTNICA

DRUGA PUTNICA

MAJKA S DJETETOM

DJEČAK, 9 god.

PUTNIK

REDARSTVENIK

INSPEKTOR

FIDIJA, nediplomirani akademski slikar

Svaka sličnost s postojećim osobama vrlo je slučajna.

I. DIO

1.

(Tramvajska postaja u predgrađu. Filip i Martin čekaju tramvaj koji, po običaju, kasni)

MARTIN: Da, da, moj Filipe, sve se promijenilo. Sve. Ništa više nije isto. Ništa više nije onako kako je bilo.

FILIP: Jest, Martine, sve se promijenilo. Valjda to tako mora biti. Što više razmišljam o tome, čini mi se da to mora biti tako, da je to proces koji je neminovan, da je to nešto što dolazi samo od sebe. Kao proljeće. Kao ljubav. Kao ponedjeljak. Kao tramvaj. Ili, recimo, kao pomrčina Mjeseca

MARTIN: Ništa ne dolazi samo od sebe, Filipe. Nemaš pravo. Tvoj zaključak je pogrešan, dragi prijatelju. Proljeće dolazi zato što je prije toga bila zima, ponedjeljak zato što je prije toga bila nedjelja, prije nedjelje subota, a prije subote petak ... Slažeš li se?

FILIP: Slažem se, ali ...

MARTIN: Tako je s proljećem i ponedjeljkom. O ljubavi nećemo govoriti. Što se pak tiče pomrčine Mjeseca, do nje dolazi onda kada Mjesec na svojoj putanji oko Zemlje stane nasuprot Suncu i nađe se u Zemljinoj sjeni, ali to se zbiva samo pod uvjetom da se ... Kako si se samo toga sjetio?

FILIP: Kad je pun Mjesec ne mogu spavati. Sjetim se nekih stvari koje sam prije bio zaboravio.

MARTIN: Ja se, naprotiv, ne sjećam da je ovaj tramvaj ikad stigao na vrijeme. Uvijek je kasnio, uvijek kasni i uvijek će kasniti.

FILIP: Upao si u kontradikciju, Martine. Prije si rekao da se sve promijenilo, a, vidiš, ipak se nije sve promijenilo. Tramvaj ne dolazi na vrijeme, kao i uvijek. To je neminovno. To dolazi samo od sebe.

MARTIN: Tramvaj ne dolazi sam od sebe, Filipe. Tramvaj dolazi zato što mu je netko postavio tračnice, ali ne dolazi na vrijeme zato što više nema reda, dragi moj, nikakva reda. Red je izumro, kao dinosaurus, svaki red, pa i vozni red. I, znaš, što je još izumrlo?

FILIP: Ne znam... Mamuti...

MARTIN: Izumrla je pristojnost. Vidjet ćeš kada dođe tramvaj.

FILIP: Nadam se da hoće. Kiša će, a ja nisam ponio kišobran.

MARTIN: Ni ja. Pouzdao sam se u tebe. Osim toga, kiša ne dolazi sama od sebe. Prije kiše moraju doći oblaci, a njih, koliko vidim, za sada nema... Nego, gdje sam ono stao?

FILIP: Kod dinosaurusa.

MARTIN: Da, da i pristojnost je izumrla, kao jurska praptica. Vidjet ćeš kada dođe tramvaj. Stare pristojne gospođe stajat će na nogama, a nabildani mladići i ostali, ali i oni mlađi od 18 godina, sjedit će i fućkat će im se...

FILIP: Za dinosaure...

MARTIN: Za sve, Filipe, za sve. I pušit će, bez obzira na zabranu. I djevojke također. I to ne bilo što. One najskuplje cigarete, to će pušiti. Prekrižit će noge u onim svojim kratkim suknjicama i čitat će, što ja znam – Playboy ...

FILIP: I mi ga ponekad prolistamo, Martine. Na kiosku.

MARTIN: I mi ga prolistamo, dragi Filipe, to je istina, ali mi smo nešto drugo, prijatelju moj. Mi smo stara galantna škola, mi se dignemo čak i mlađima od sebe, sasvim spontano. To nama dođe samo od sebe.

FILIP: Opet si u kontradikciji.

MARTIN: Nisam, dragi Filipe, nisam. Rekao sam da to nama dođe samo od sebe. Ali to znači da to nama dođe samo od sebe zato što su tako činili naši roditelji, kao što su to činili njihovi roditelji, i tako unazad, sve do vremena kada nije bilo tramvaja.

FILIP: To vrijeme još uvijek traje, Martine: nema tramvaja.

MARTIN: Imaš pravo Filipe. Moram priznati da i ti ponekad imaš pravo. Vrijeme sadašnje i vrijeme prošlo, oba su u vremenu budućem, a buduće je vrijeme u prošlom sadržano... Tako ti je to.

FILIP: To sam negdje pročitao, ali ne znam gdje. Sjetit ću se.

MARTIN: Nećeš. To ne dolazi samo od sebe.

FILIP: Možda sam to pročitao u Playboyu. Ne, nisam. Tu sam pročitao nešto s čime sam se, dugo razmišljajući, morao složiti.

MARTIN: Što je to bilo?

FILIP: To da se najviše i najbolje seksalo šezdesetih.

- MARTIN: Naravno, jer se pedesetih seksalo puno bolje nego četrdesetih...
- FILIP: Nisam znao odgovoriti na pitanje: Kako znate koje mjesto je vaš pravi dom?
- MARTIN: To nije pravo pitanje, to je sugerirani odgovor, zato si bio u nedoumici.
- FILIP: Počela je kiša.
- MARTIN: Znao sam da hoće. Tramvaj ne dolazi – pada kiša. Da je došao – ne bi pala. To je logika.
- FILIP: Ja tu ne vidim nikakve logike.
- MARTIN: Ja vidim, a vidim i tramvaj, Filipe. Vidiš li ga i ti?
- FILIP: Vidim.
- MARTIN: Pripremi se. Sjedni odmah čim uđemo.

2.

(Dolazi tramvaj. Čuje se uobičajena buka, škripanje kočnica, otvaranje vrata, izlazak putnika i sl. Martin i Filip ulaze).

- MARTIN: Sjedni onamo. Vidim jedno prazno mjesto. Sjedni!
- FILIP: Hoću. (Viče). Sjeo sam. A ti? Ne vidim te od ove gužve.
- MARTIN: Jesam. Sjeo sam. (Viče). Ne viči! (Tiho) Vozi se i uživaj.
- FILIP: Što si rekao, Martine? Nisam te čuo.
- MARTIN: Sjedi i uživaj! To sam rekao.
- FILIP: Sjedim. Sjediš li i ti, Martine?
- MARTIN: Sjedim, ali, Filipe, sjeti se da smo mi stara galantna škola, da mi ustupamo mjesto čak i mladima od sebe, jer to nama dođe samo od sebe, mi smo tako...
- FILIP: Znam, znam. Dići ću se.
- MLADIĆ: Hoćeš stari, samo ako ti ja naručim bager.
- FILIP: Sjednite, mladiću. Izvolite. Ja ću rado stajati.
- MLADIĆ: (Ublaži ton.) Ne, ne, stari, odjebi to, moram stajati. Moram se opet vratiti u formu.
- FILIP: Razumijem. Vi ste, mladiću, malo, kako da kažem krupniji, je li...
- MLADIĆ: Stari, panika je. Cura mi je sinoć rekla da sam se toliko na-debljao da me ne može gledati. Zamisli! Ona mene ne može gledati, jebote...

- FILIP: Mislim da je to njoj samo metafora, da ona time samo želi...
- MLADIĆ: Kakva jebena metafora, stari? Rekla mi je da više ne računam na seksualne aktivnosti s njom jer se boji za vlastiti život. Zamisli, jebote, boji se za svoj život, a ne za moj!
- FILIP: To bi se dalo riješiti, mladiću, primjenom malo drukčije tehnike, recimo...

(Tramvaj staje. Ulaze novi putnici)

- MLADIĆ: Ne gurajte se, gospođo. Vi biste još mogli proći, ali taj vaš trbuh, e, to nema šanse, stara. Hoćeš li da riknem, jebote.
- DEBELA GOSPOĐA:
Da je vaš trbuh malo manji, dragi mladiću, bilo bi mjesta za još dvojicu.
- FILIP: Izvolite, gospođa, sjednite. Ja ću rado stajati. Ne zamjerite ovom mom mladom prijatelju. Malo je napet, znate...
- DEBELA GOSPOĐA:
Hvala vam, gospodine. Vidim da dobra stara galantna škola još nije izumrla.
- MLADIĆ: Kada budete htjeli izići, gospođo, samo mi recite, pozvat ću vam gorsku službu spašavanja.

(Tramvaj kreće dalje).

- FILIP: *(Mladiću)* Prijatelju, vi biste morali malo u teretanu. To vam je moj prijateljski savjet.
- MLADIĆ: Gdje? Među one metroseksualčice i prenabildane mrcine koji dignu jednu bučicu i onda se deset minuta gledaju u ogledalu?! Ne dolazi u obzir, stari.
- FILIP: A bicikl?
- MLADIĆ: Ne vozim ga iz principa, tri zadnja su mi ukrali. Ne da mi se ni trčati, ja bih ševio, stari, ševio. *(Viče)*. Ja bih ševio! Ja bih ševio!
- FILIP: *(Debeloj gospođi)* Oprostite, gospođo, moj mladi prijatelj je malo u problemima... Ispričavam se u njegovo ime.
- DEBELA GOSPOĐA:
Nemate se na čemu ispričavati. Naprotiv, to je vrlo zanimljivo. Zvuči kao mali oglasnik uživo.

MLADIĆ: Stari, nisam ja nikakav tvoj prijatelj, odjebi! Ja ovdje izlazim, a ti pozovi gorsku službu kada gospođa bude izlazila.

(Tramvaj staje. Mladić izlazi. Ulazi jedan mladi par.)

MLADI NABILDANI GOSPODIN:

Nema mjesta, draga, morat ćemo stajati. Rekao sam ti da pođemo kolima, ali ti si izabrala tramvaj. Rekla si da je to uvijek tako romantično, da si zaboravila kako to izgleda voziti se tramvajem, kao onda kada si bila studentica sociologije...

MLADA ZGODNA ŽENA:

... Politologije, dragi.

MLADI NABILDANI GOSPODIN:

... Politologije, i ne znam čega ono još... Evo, to ti je ta romantika: Gužva. Džepari. Ptičja gripa. Kiša. Sve u jednom paketu.

MLADA ZGODNA ŽENA:

Dragi, ti ne razumiješ o čemu se tu radi. Ovdje možeš vidjeti najrazličitije sociološke grupacije...

MLADI NABILDANI GOSPODIN:

Ja ću drugi put kolima, a ti kako hoćeš. Možeš i balonom.

MLADA ZGODNA ŽENA:

Možda i hoću.

MARTIN: Sjednite, gospođo, izvolite. Ja ću stajati. Meni to nije teško. Svaki dan stojim u različitim redovima. Navikao sam na to, a vi niste. Vi ste previše mladi, lijepi i prefini za takvo što.

MLADA ZGODNA ŽENA:

Lijepo je što još ima takvih kao što ste vi, gospodine. Žena se ponekad mora osjetiti ženom u onom dobrom starom, galantnom smislu...

MARTIN: Imate pravo, gospođo.

MLADA ZGODNA ŽENA:

Ne znam kako da vam zahvalim za taj osjećaj, gospodine. *(Mladom nabiladnom gospodinu)* Možda se upravo zato, ponekad, volim voziti tramvajem, dragi.

MARTIN: Vaš osmijeh mi je najveća nagrada, gospođo.

MLADI NABILDANI GOSPODIN:

Tko ti je dopustio, stari, da se miješaš u tuđe poslove? Upucavaš se mojem komadu, je li? Misliš da moja žena ne zna stajati, da ima noge od tijesta, je li?! (*Ženi*) Hajde, brzo, digni se, Stephanie! Sjediš tu kao da imaš sedamsto godina.

MLADA ZGODNA ŽENA:

Pusti me, Alene, ne budi neotesan.

MARTIN: Mislim da se bezrazložno ljutite, gospodine, ja sam samo htio... Osim toga, gospođa je...

MLADI NABILDANI GOSPODIN:

Ti si stari perverznejak. Upucavaš se mladim damama. Gle-daš ih i dirigiraš umirovljeničkoj limenoj glazbi. Masiraš ga u džepu, je li? Samljet ću te kao meso za pse. Stara škola, ne seri! Napraviti ću od tebe bečku šniclu. Najebao si, stari. Mi-slit ćeš da te pogodio nagibni vlak. Odjebi! Izgubi se u ritmu bečkog valcera.

MLADA ZGODNA ŽENA:

Pusti ga, Alene. Zašto si tako grub? Ne poznajem te takvoga. Uvijek si bio obazriv...

MLADI NABILDANI GOSPODIN:

Ovakve stare crkotine samo se zato i vuku po tramvajima. Voze se čitav dan. Zauzmu mjesto i onda se dižu mladim zgodnim ženama samo zato da im mogu odozgo sliniti u sise i gledati im u koljena.

MLADA ZGODNA ŽENA:

Smiri se, Alene, molim te.

MLADI NABILDANI GOSPODIN:

Uh, digao mi je adrenalin...

FILIP: (*Dovikuje kroz gužvu.*) Martine, što se događa? Ne vidim te. Ako me trebaš, evo me.

MARTIN: Ništa, Filipe, ništa. Moram izići na ovoj stanici. Nešto sam zaboravio.

FILIP: Zar nismo trebali zajedno poći na sastanak u Zavičajni klub?

MARTIN: Ti pođi sam. Ja ću doći poslije. Žurim.

(*Tramvaj staje. Martin izlazi zajedno s drugim putnicima.*)

3.

(Ulaze novi putnici: Žena srednjih godina, pripiti Građevinski radnik, Mladi reper i drugi.)

MLADI REPER:

Tramvaj je došao dobro sam prošao pada kiša ko te šiša prodat ću bubreg dat ću ga van kupit ću kola kupit ću stan odjebi stari vozim fereri...

ŽENA SREDNJIH GODOINA:

Sva sam se smočila. Nisam se nadala kiši. Oprostite ako sam vas ugazila. Nije namjerno.

PRVA PUTNICA:

Hvala, i drugi put! Ugazite me i na drugu nogu. Na njoj imam žulj.

ŽENA SREDNJIH GODINA:

Oprostite. *(Tramvaj se zaljulja, žena se uhvati za pripitoga građevinskog radnika.)* Oprostite i vi, gospodine. Tramvaj je naglo skrenuo. Nisam se imala za što uhvatiti.

DRUGA PUTNICA:

Baš je našla za koga će se uhvatiti.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Samo se vi držite, gospodo. Tako će mi biti lakše. Samo sam, znate... popio. Danas smo primili plaću za treći mjesec, a sada je, ako se ne varam, sedmi.

ŽENA SREDNJIH GODINA:

Šesti. Lipanj. To je strašno.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Strašno, kažete! Nije to strašno, gospodo. Zna li što je strašno? Strašno je to što to nikome nije strašno.

ŽENA SREDNJIH GODINA:

Meni jest.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Vi niste važni. Vi se nemate za koga uhvatiti.

FILIP: Gospodo, sjednite na moje mjesto. Ja volim stajati.

ŽENA SREDNJIH GODINA:

I ja. Imam bolove u leđima. Tako mi je lakše.

FILIP: Onda se čvrsto držite za hvataljku.

ŽENA SREDNJIH GODINA:

Hvala vam, držim se.

MLADI REPER:

Gospođo čuj tramvaja bruj taj opak stroj kad stane stoj drž se za moj niš se ne boj ja sam good boy.

DRUGA PUTNICA:

Mogla se barem depilirati ispod pazuha kad je već obukla haljinu bez rukava. Dlakava je kao medvjed.

PRVA PUTNICA:

Mogla se malo i nasprejati.

MLADI REPER:

(Ženi srednjih godina) Gospođo, ja sam odmah znao da ste vi balerina.

ŽENA SREDNJIH GODINA:

Kako to mislite? Po čemu ste to zaključili?

MLADI REPER:

Samo balerine mogu tako visoko podići nogu.

PRVA PUTNICA:

(Glasno se nasmije.) Ovo je sjajno. Ovo moram ispričati šefu.

DRUGA PUTNICA:

(Prvoj putnici) Depiliraj se prije toga, draga.

FILIP: *(Ženi srednjih godina)* Ne obazirite se na to, gospođo. Vi ste...

ŽENA SREDNJIH GODINA:

Ja ću ovdje izići. Doviđenja, gospodine. Ima malo takvih kao vi.

(Tramvaj staje. Izlazi žena srednjih godina, Mladi reper i dio putnika.)

MLADI REPER:

On je on on je slon on je moga šupka klon on je drek pro-ljev mek Neum Klek Pariz Dakar Rijeka Bakar Rabat Zadar fuck you mother...

FILIP: *(Pode za ženom srednjih godina probijajući se kroz tramvaj koji je već krenuo.)* Gospođo, gospođo, zaboravili ste kišobran.

MAJKA S DJETETOM:

Jeste li ludi. Udarili ste mi dijete!

DJEČAK: (*Plače.*) Mama, mama, ovaj me stari gad udario. Boli me, mama, boli me.

FILIP: Oprostite, nisam htio. Ona gospođa, ona koja je sada izišla, zaboravila je kišobran. Moram joj ga dodati. (*Gura se kroz tramvaj.*)

PUTNIK: Stara nespreatna budalo, poderao si mi novine. Tek sam ih kupio. Ti nisi normalan!

FILIP: (*Viče kroz prozor tramvaja.*) Kišobran, vaš kišobran, gospođo!

PUTNIK: Sjedni, budalo, i miruj, ili ću te izbaciti kroz prozor pa se onda deri koliko hoćeš.

FILIP: (*Viče.*) Zaustavite tramvaj! Zaustavite ga. Ona gospođa je... ja ću vam kupiti... ostavila kišobran... nove novine. Otvorite okno. Gospođo stanite! Evo vam kišobran! Drž'te ga. Poki-snut ćete. To nema smisla. Ja to ne mogu dopustiti.

DEBELA GOSPOĐA:

Budalo! Kretenu! To je bio moj kišobran. Onoj ste dali moj kišobran. Moj novi kišobran. Jutros sam ga kupila. Novog novcatog. Platila sam ga šezdeset kuna. Novi kišobran...!

FILIP: Oprostite, gospođo, meni se učinilo da je ona gospođa koja je izišla zaboravila svoj kišobran. Nadoknadit ću vam vaš gubitak. Kupit ću vam drugi. Osobno ću vam ga donijeti, na kućna vrata, ako mi ljubazno kažete vašu cijenjenu adresu.

DEBELA GOSPOĐA:

Samo mi to treba, stari ljigavče, da mi dođeš, opljačkaš me i još me siluješ. Znam ja takve kao ti.

FILIP: Ne, ne. Varate se, gospođo. Ja sam tako odgojen. Ja sam stara škola, znate. Bit će sve u redu. Bit će sve u redu, vidjet ćete.

PRVA PUTNICA:

Ne bi joj bilo krivo. A opljačkati nemate što. Znam ja takve. Imam ja jednu takvu u susjedstvu. Stalno govori da su je opljačkali..., ha,ha.

DRUGA PUTNICA:

Izgled uvijek vara.

PRVA PUTNICA:

Slažem se s vama, draga moja. Meni uvijek kažu da mi ne bi dali više od...

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Ja vam ne bih dao ništa... gospođo.

PUTNIK (*Filipu*) Ne gurajte se. Ugazit ćete me na nogu, a onda ću vas, bogami, tom istom nogom opaliti u rit!

FILIP: Nemam takvu namjeru, gospodine. A ni ono prije nije bilo namjerno. Želim se samo ispričati onoj gospođi i njenom slatkom sinčiću. Skoro sam ga oborio na pod.

DJEČAK: (*Viče.*) Mama, mama, ovaj će me kidnapirati! Ne daj me, ne daj me, mama!

MAJKA S DJETETOM:

Ne diraj mi dijete, stara pedofilčino. Tebe treba zatvoriti. (*Viče.*) Pedofil! Pedofil! Pozovite policiju! (*Tišina. Nitko ne reagira.*)

GRAĐEVINSKI RADNI:

(*Putnicima u tramvaju*) Recite mi, molim vas, jesam li ja tek ušao ili još nisam izišao?

FILIP: Uskoro će stanica pa ćete se odlučiti, gospodine. Vaše pitanje nije tako jednostavno kao što izgleda. (*Tramvaj se zaljulja.*) Oprostite, morao sam se uhvatiti za vas. Tramvaj je naglo ubrzao.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Samo se vi držite mene pa vam se neće ništa dogoditi. Ja sam građevinski radnik. Cigla. Malter. Armirani beton. Ja sam stabilan. Danas sam samo malo popio, za sva tri mjeseca unatrag...

FILIP: Hvala vam. Vrlo ste ljubazni. Ja sam, znate, imao mjesto, odmah do prozora. Ustupio sam ga jednoj gospođi, a onda je ona druga gospođa, kao što se vidjeli...

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Koja gospođa?

FILIP: Ona koju ste također pridržavali jer se tramvaj snažno zaljuljao. Na tom dijelu pruge, znate, popravljaju tračnice.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Nisam ja nju pridržavao. Pridržavala je ona mene.

FILIP: Dobro, dobro, to je, znači bilo uzajamno. Dakle, ta gospođa zaboravila je kišobran. Ja sam pošao za njom i, probijajući se između putnika, uspio joj dobaciti kišobran kroz oberliht. Nažalost, to nije bio njezin kišobran.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Kišobran nije bio njezin?

FILIP: Nije.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

A čije je ona bila?

FILIP: Ne znam.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Pa vi nište ne znate, gospodine. Zato se i vozite tramvajem.

5.

(Tramvaj se zaustavlja na sljedećoj stanici. Čuje se sirena policijskih kola. U tramvaj ulazi policajac-redarstvenik.)

REDARSTVENIK:

Tko je kroz prozor ovog tramvaja bacio kišobran?

DEBELA GOSPOĐA:

Ovaj ondje.

REDARSTVENIK:

Koji?

PUTNIK: Onaj ondje, s onim tipom u radničkom odijelu.

DEBELA GOSPOĐA:

To je bio moj kišobran.

PUTNIK: Pojurio je kao lud. Oborio je polovicu putnika. Poderao mi je tek kupljene novine.

MAJKA S DJETETOM:

On je pedofil! Uhapsite ga. Srušio mi je dijete na pod. Htio ga je kidnapirati. Zatim ga je htio pomilovati po glavi. Perveznjak!

REDARSTVENIK:

(Filipu) Jeste li vi taj?

FILIP: Jesam.

REDARSTVENIK:

Vaše ime?

FILIP: Filip.

REDARSTVENIK:

Prezime?

FILIP: Jeder.

REDARSTVENIK:

Osobne isprave!

FILIP: Nemam ih kod sebe. Ostale su mi u sakou koji sam prije nekoliko dana posudio svom prijatelju Martinu.

REDARSTVENI:

Gdje je on sada?

FILIP: Bio je u ovom tramvaju, ali izišao je, tri stranice prije ove. Ne znam zašto. Trebali smo zajedno poći u Zavičajni klub...

REDARSTVENIK:

(*Građevinskom radniku*) Jeste li vi s njim? Poznajete li ga?

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Ne. Ja sam ga samo pridržavao da ne padne. Ja sam građevinski radnik. Ja cijeli dan stojim na skelama...

DEBELA GOSPOĐA:

Tko bi to pomislio. Moj kišobran!

PUTNICI: (*Negoduju.*) Zašto stojimo? Izvedite ga, a nas pustite dalje. Žuri nam se.

REDARSTVENIK:

Tiše, gospođo, ja radim službeni posao. Idemo u stanicu.

PUTNICI: Zar svi? Pa to je nevjerojatno. To je zbilja nedemokratski. Ovo je neviđeno. Ne mogu vjerovati da se to meni događa.

REDARSTVENIK:

Idemo! Gospodin koji za sebe kaže da se zove Filip Jeder, gospođa kojoj je ukraden kišobran, gospođa s djetetom, gospodin građevinski radnik, gospodin kojemu je gospodin Filip poderao novine, i vi, gospođo.

PRVA PUTNICA:

Zašto ja?

REDARSTVENIK:

Saznat ćete u redarstvenoj stanici. Gospodin, koji za sebe tvrdi da mu je ime Filip Jeder, bacajući kišobran kroz prozor tramvaja, nanio je težu ozljedu glave redarstveniku koji je na raskrižju obavljao svoju službenu dužnost.

PUTNICI: Kakve to ima veze s nama? Nikakve! Odvedite njega, a nas pustite na miru.

REDARSTVENIK:

Svi ćete poći sa mnom u redarstvenu postaju da bi se utvrdile sve okolnosti ovog događaja koji u pozadini možda ima

namjeru lišavanja života službujućeg redarstvenika, a možda i što drugo. Pođimo. Ostali mogu krenuti dalje.

(Spomenuti putnici izlaze. Tramvaj kreće dalje).

DJEČAK: Mama, mama, hoću li se tamo moći igrati pištoljem?

II. DIO

6.

(Redarstvena postaja)

INSPEKTOR:

Vaše ime?

FILIP: Filip.

INSPEKTOR:

Prezime?

FILIP: Jeder. To sam već rekao vašem gospodinu kolegi...

INSPEKTOR:

Odgovarajte samo na ono što vas pitam.

FILIP: U redu, gospodine inspektore. Ispričavam se.

INSPEKTOR:

Vaše isprave!

FILIP: Nemam ih kod sebe.

INSPEKTOR:

Nemate?

FILIP: Ostale su mi u sakou koji sam prije tri, odnosno prije četiri dana posudio svome prijatelju Martinu.

INSPEKTOR:

Gdje je on sada?

FILIP: Trebali smo zajedno poći u Zavičajni klub na redovni mjesetni sastanak, ali on je naglo morao izići iz tramvaja, a ja sam, jer je neka gospođa zaboravila kišobran pojurio za njom i dobio joj ga kroz prozor.

INSPEKTOR:

To ćemo još, sve, provjeriti gospodine – Filipe.

FILIP: Rekli su mi da je taj kišobran ranio vašeg uvaženog kolegu, gospodine inspektore. Bilo je to posve nenamjerno s naše strane...

INSPEKTOR:

Kako to mislite – s naše strane? Bilo vas je, dakle, više?

FILIP: Mislim, s moje strane. Ja sam tu bio sam, znate, to jest nisam bio sam, tramvaj je bio pun putnika i oni mogu to potvrditi...

INSPEKTOR:

Odgovarajte samo na ono što vas pitam. Gdje stanuje taj vaš prijatelj – Martin?

FILIP: Stanovao je kao podstanar kod jedne gospođe u centru, ali kada mu je umrla sestra preselio se u njen stan. Zato sam mu i posudio taj svoj crni sako...

INSPEKTOR:

Adresa?

FILIP: Krivi put 4. To je na periferiji, znate. Tu je puno mirnije, znate. Istina, stan je mali, ali sada je ipak njegov, premda je Martinu žao što je morao otići iz centra. Iako je bio samo podstanar, gospođa vlasnica bila je vrlo vrlo ljubazna prema njemu, a i prema meni, moram reći. Upravo za proslavu njenog rođendana ja sam i kupio taj sako. Znate, ja sam ona stara galantna škola...

INSPEKTOR:

Izvedite gospodina! Neka pričeka. Privedite tog Martina. Krivi put 4. Uvedite prvog svjedoka!

(Ulazi Debela gospođa.)

Vaše ime gospođo?

DEBELA GOSPOĐA:

Ivanka.

INSPEKTOR:

Poznajete li onog gospodina koji kaže da mu je ime Filip?

DEBELA GOSPOĐA:

Gospodine inspektore, ja sam poštena žena, znate. Ja u tramvaju ne sklapam nikakva poznanstva. Jedva čekam da tramvaj što prije dođe i da se što prije dovezem na željeno mjesto.

INSPEKTOR:

Poznajete ga, ili ne?

DEBELA GOSPOĐA:

Ne, gospodine inspektore. Kažem vam i ponavljam, ja sam...

INSPEKTOR:

Je li kišobran bio vaš?

DEBELA GOSPOĐA:

Jest, bio je moj. Kupila sam ga jutros. Kada sam izašla iz kuće nebo je bilo posve vedro. Onda je odjednom počela padati kiša, a ja sam imala novu frizuru.

Znate, treba se barem jednom mjesečno urediti... Nisam htjela da mi se pokvari. Kupila sam kišobran. Nov novcat.

INSPEKTOR:

Gdje ste ga kupili?

DEBELA GOSPOĐA:

Ondje u prolazu gdje se oduvijek prodaju kišobrani. Ondje sam ga kupila.

INSPEKTOR:

Provjerit ćemo. Jeste li sačuvali račun?

DEBELA GOSPOĐA:

Nisam, a znate li zašto nisam, zato što mi ga, koliko se mogu prisjetiti, nisu ni dali. I to ne samo tu. Mislim da bi se vi i time morali pozabaviti.

INSPEKTOR:

Gospođo, mi znamo što je naš posao.

DEBELA GOSPOĐA:

Kada ću moći dobiti natrag svoj kišobran?

INSPEKTOR:

Nećete ga dobiti. On je ključni dokaz ubojstva u pokušaju. Kupite novi, a gospodin – Filip, koji vam ga je uzeo, neka vam nadoknadi troškove. (*Doziva redarstvenika.*) Izvedite gospođu. Neka pričeka do daljnjega. Provjerite podatak u vezi s kišobranom.

REDARSTVENIK:

Priveli su onog Martina.

INSPEKTOR:

Uvedite ga.

(Ulazi Martin.)

Sjednite. Vaše ime?

MARTIN: Martin, gospodine inspektore.

INSPEKTOR:

Prezime?

MARTIN: Glog.

INSPEKTOR:

Osobne isprave!

MARTIN: Trenutno nisu kod mene. Ostale su mi u sakou...

INSPEKTOR:

Zašto ga niste donijeli? Bez njega ćete i vi i vaš prijatelj Filip proći loše, loše, kažem vam, loše.

MARTIN: Posudio sam ga svom novom susjedu. On, je, znate, siromašni umjetnik, kipar. Ima prvu izložbu. Došao mi je prekjučer, neki njegov prijatelj prije nego sam izišao u svoju uobičajenu šetnju, i zamoli me da mu ga posudim. To sam i učinio. Sako nije moj, nego Filipov, ali ja to tom kolegi mladog umjetnika nisam mogao reći, a ni odbiti. Ja sam takav, znate, tako sam odgojen, stara škola... Dao sam mu ga, s molbom da mi ga vrati sljedeće večeri. Međutim, nije to učinio. Ni do danas mi ga nije vratio, niti se pojavio.

INSPEKTOR:

Kako je ime tom umjetniku?

MARTIN: Ne znam. Zovu ga Fidijs. Mislim da mu je to umjetničko ime. Kažu da je poznat. Pokušao sam to provjeriti. Kada sam došao onamo gdje su mi rekli da ima izložbu, sve je bilo zatvoreno. "Odgođeno zbog smrtnog slučaja", pisalo je na vratima.

INSPEKTOR:

Čijeg smrtnog slučaja? Njegovog?

MARTIN: To sam i ja pomislio, gospodine inspektore. Kada sam se vratio kući saznao sam da je otišao na pogrebe žene svojega prijatelja koji se bavi instalacijama. Čekao sam ga cijelu noć...

INSPEKTOR:

Pređite na bitno.

MARTIN: Mislio sam da je taj njegov prijatelj vodoinstalater, ali bio sam u zabludi. I on je umjetnik, siromašan kao i taj Fidijsa...

INSPEKTOR:

(*Dovikuje.*) Pripremite novog svjedoka, onog građevinskog radnika!

MARTIN: Međutim, postoji još jedna mogućnost, gospodine inspektore.

INSPEKTOR:

Kakva mogućnost?

MARTIN: Možda moji dokumenti nisu ni bili u onom sakou. Kada dobro razmislim, možda mi ih je ukrao onaj mladi nabildani gospodin zbog kojega sam naglo morao napustiti tramvaj.

INSPEKTOR:

Uvedite svjedoka! (*Ulazi Građevinski radnik.*)

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Tko će mi nadoknaditi nadnicu koju ovdje gubim, a da ni sam ne znam zašto.

INSPEKTOR:

Vaše ime?

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Josip.

INSPEKTOR:

Dalje.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Radnik.

INSPEKTOR:

Radnik?

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Da, radnik.

INSPEKTOR:

Dajte mi vaše isprave.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Nema ih. Kod šefa su mi.

INSPEKTOR:

A gdje vam je šef?

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Trenutno je na kružnom putovanju. On i njegova druga žena otišli su na ...

INSPEKTOR:

Koja je to firma?

GRAĐEVINSKI RADNIK:

“Murus”, gospodine inspektore.

INSPEKTOR:

Radite li na crno?

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Radim i po noći, ako treba, gospodine inspektore.

INSPEKTOR:

Dobro, o tome ćemo poslije. Jeste li vidjeli ovog gospodina u tramvaju?

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Jesam. Zgrabio je jednog mladog nabildanog tipa za ovratnik, zato što mu se njegova žena upucavala.

MARTIN: Nisam ja njega napao nego on mene, i nije se ona meni upucavala, a nisam ni ja njoj. Ustupio sam joj mjesto, zato što sam ja...

INSPEKTOR:

Vas nisam ništa pitao. (*Radniku*) Što je dalje bilo?

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Ne znam. Neki drugi tip, koji se poslije toga uhvatio za mene kao pijan za plot, povikao je za njim: Martine, zašto tu izlaziš? I požurio je za njim, rušeći sve oko sebe. Pokvario si plan, stani, tako je povikao.

INSPEKTOR:

Uvedite onog Filipa! (*Ulazi Filip.*) Je li to ovaj?

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Jest, on je taj. U ruci je držao kišobran vičući: Gospodo, pokisnut ćete. Ne ovaj koji je sada ušao, nego ovaj drugi. Jedva sam se držao na nogama. Sinoć sam, znate, dobio plaću poslije tri-četiri mjeseca pa sam se jutros malo nestabilno osjećao.

FILIP: To nije istina.

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Jest, vrlo sam se nestabilno osjećao.

FILIP: Ne govorim je o tome. Istina je da ste se vi nestabilno osjećali, ali nije istina da sam povikao to što vi kažete da sam povikao.

INSPEKTOR:

O kakvom se to planu radilo, Martine?

FILIP: Ni o kakvom planu, gospodine inspektore. Ovaj gospodin, građevinski radnik...

GRAĐEVINSKI RADNIK:

Da sam ja gospodin, moj gospodine, gdje bih ja bio, ej! Sada sam ovdje bez veze, i veza, i gubim nadnicu.

INSPEKTOR:

(*Građevinskom radniku*) Vi ste ovdje svjedok i dok je potrebno bit ćete ovdje. (*Filipu*) Kakav ste to plan, Filipe, imali vi i vaš prijatelj Martin? Recite nam.

FILIP: Nikakav, gospodine inspektore.

MARTIN: Kako nismo, Filipe! Trebali smo poći u naš Zavičajni klub na sastanak i dogovoriti se o daljnjim aktivnostima zbog neaktivnosti nekih članova.

FILIP: Ne znam o kojim neaktivnostima govoriš. Znam samo da si ti naglo izašao na prvoj stanici.

MARTIN: Izašao sam zato što me napao onaj bilder.

FILIP: Ja to nisam mogao vidjeti jer je u tramvaju bila velika gužva. Ja sam potrčao za onom gospođom koja je zaboravila kišobran...

INSPEKTOR:

Je li još tko vidio toga bildera?

FILIP: Jest, jedna gospođa s djetetom.

INSPEKTOR:

Uvedite je. (*Ulazi Majka s djetetom.*) Gospođo, recite nam jeste li u tramvaju vidjeli nekog mladog, dobro građenog gospodina s jednom zgodnom mladom ženom?

MAJKA S DJETETOM:

Nisam, ali vidjela sam ovog ovdje gada. Pojurio je kroz tramvaj i onda, glumeći kao da je izgubio ravnotežu, zgrabio je mog sinčića i počeo ga pipati. Stari perveznjak! Treba ga zatvoriti, treba ga kastrirati, treba ga...!

INSPEKTOR:

Smirite se, gospodo. Vi, dakle, niste vidjeli nikakvog mladog, dobro građenog gospodina u tramvaju?

MAJKA S DJETETOM:

Nisam. Rekla sam vam što sam vidjela.

INSPEKTOR (*Dječaku*) A ti dječāče? Jesi li ga ti vidio? Kako ti je ime?

DJEČAK (*Izvuče iznenada pištolj iz trenirke.*) Imam pištolj! Prāvi! Sve ću vas pobiti! Legnite na pod! Svi! Svi!

MAJKA S DJETETOM:

On se samo šali. To je plastični pištolj, na vodu. Kupila sam mu ga jutros prije nego smo tramvajem pošli u Zoološki vrt gledati majmune.

DJEČAK: Ove je pravi pištolj, a ne plastični! Legnite svi! Pucat ću!

MARTIN: (*Baci se na pod.*) Legni na pod i ti, Filipe. Legnite na pod svi! To je pravi pištolj. Vidio sam kada ga je dječak uzeo iz ladice u čekaonici, kada je dežurni redarstvenik otišao na WC.

INSPEKTOR:

To su gluposti. Mali, daj mi taj pištolj, to nije za djecu, znaš...

DJEČAK: Ne dam. Ja nisam dijete, ja sam Prljavi Harry. Svi na pod, kad vam kažem. (*Pištolj opali u zrak. Svi polegnu na pod.*)

MAJKA S DJETETOM:

Daj mi taj pištolj, i ne pravi gluposti!

DJEČAK: Izvoli, mama. Ja sam mislio da je to onaj vodeni koji mi je netko jutros ukrao u tramvaju. Ja nisam znao da je to pravi, mama. (*Plače.*)

MAJKA S DJETETOM:

Denise, ispričaj se gospodinu inspektoru. I svima!

DJEČAK: Ispričavam se. Žao mi je. Nemojte se na mene ljutiti. Ja sam dobar. Je li da sam ja dobar, mama?

MAJKA S DJETETOM:

Jesi, jesi, srce moje, ali onaj gad nije. Njega treba zatvoriti.

INSPEKTOR:

Izvedite gospođu i dječaka. Uvedite mi vlasnika pištolja.

8.

(Izlazi redarstvenik.)

REDARSTVENIK:

Izvolite, inspektore.

INSPEKTOR:

Jesi li to malo prije bio na WC-u?

REDARSTVENIK:

Jesam. Imao sam smetnje. Znaite, ona pizza sa slanim inćunima nije bila baš... Povukao sam vodu, inspektore, ja sam pristojan, a mnogi to ne čine...

MARTIN: Rijetko je danas naići na pristojnog čovjeka.

FILIP: Imaš pravo, Martine, vrlo rijetko.

INSPEKTOR:

Šutite! Nisam još s vama završio. *(Redarstveniku)* Je li ovo tvoj pištolj?

REDARSTVENIK:

Jest. To je dječji pištolj. Kupio sam ga sinu za rođendan. Ovaj ga je dječak sigurno uzeo iz ladice dok sam ja bio u...

INSPEKTOR:

Kakav to pištolj imaš u futrolji?

REDARSTVENIK:

Kakav? Pravi, moj, onaj za koji sam zadužen.

INSPEKTOR:

Izvadi ga.

REDARSTVENIK:

O dovraga! Zamijenio sam ih u žurbi. Ovo je onaj dječji. Nalik ja na pravi. Ne možeš ih razlikovati na prvi pogled. O, najebao sam!

INSPEKTOR:

I jesi. Možeš ići. Ne napuštaj postaju.

FILIP: Tako sam se i ja zabunio. Mislio sam da je onaj kišobran...

Ne smije čovjek danas biti pristojan..

MARTIN: Ne smije, Filipe, ne smije.

INSPEKTOR:

Šutite i odgovarajte na moja pitanja. Dakle, gdje smo ono stali?

FILIP: Na sprovodu. Moj prijatelj Martin rekao vam je da je njegov prijatelj kipar Fidija onaj sako koji sam ja posudio Martinu posudio svom prijatelju kojemu je umrla žena. Ona je povremeno, znate, bila model tome Fidiji i zato je on...

INSPEKTOR:

Jeste li vi odvjetnik, Filipe?

FILIP: Ne, nisam, gospodine inspektore, ja sam samo umirovljenik. Zato sam i nabavio taj skupi sako.

INSPEKTOR:

Dosta! Da čujem vas, Martine. Što je dalje bilo?

MARTIN: Nastojao sam pronaći toga Fidijinog prijatelja. To nije bilo lako. Krenuo sam tramvajem i svaki put kad sam uspio sjesti morao sam se gotovo odmah i dignuti i ustupiti mjesto nekoj starijoj ili mlađoj gospođi, odnosno gospođici, meni je to svejedno, ja sam takav, ja sam stara škola...

FILIP: Da si mi to javio, Martine, ja bih ti bio pomogao tražiti toga čovjeka.

INSPEKTOR:

Martine, nastavite.

MARTIN: Kada sam konačno doznao gdje stanuje...

INSPEKTOR:

A gdje stanuje?

MARTIN: U Ladanjskoj 12 A.

INSPEKTOR:

Dobro. Nastavite.

MARTIN: Bojažljivo sam pozvonio. Javio mi se otac žene njegova prijatelja, Fidijinog prijatelja. Bio je vrlo osoran prema meni, što me iznenadilo. Drsko mi je rekao da je sako o kojem govori njegov zet kupio za tu tužnu prigodu i da je vrlo nepristojno što ga uznemirujem. Rekao mi je da sam varalica i potjerao me s vrata vičući da će zvati policiju.

INSPEKTOR:

Dakle, sako nije bio vaš?

MARTIN: Bio je, ali otac te pokojnice, to jest žene svoga zeta, koji je prijatelj moga prijatelja Fidija, to nije znao jer mu je on, to jest zet, slagao da ga je kupio za potrebe pogreba.

9.

(Ulazi redarstvenik.)

REDARSTVENI:

Dobili smo podatke iz prodavaonice kišobrana.

INSPEKTOR:

Zanimljivo. Usporedite te podatke s kišobranom koji je korpus delikatus i izvijestite me. Što prije!

REDARSTVENIK:

Odmah, gospodine inspektore.

INSPEKTOR:

Nastavite, Martine.

MARTIN: Saznao sam da zet toga gospodina radi s još jednim pomagačem kao fotograf koji ispred crkve fotografira mladence. Požurio sam pred katedralu i zatekao ga na poslu. Rekao sam mu da je to moj sako i da mi ga vrati čim mu završi radno vrijeme. Pitao me jesam li ja možda mladoženja, a ja sam mu rekao da nažalost još nisam, ali ako budem da ću se svakako njemu obratiti. Ponovio sam mu da sam ja Martin i da je moj sako. Odgovorio mi je da on ne poznaje nikakvog Martina, to jest mene, da mu je sako posudio njegov prijatelj, veliki umjetnik kipar Fidija i da će ga on samo njemu vratiti, ali ne odmah nego tek za mjesec dana zato što ga je zakupio na taj rok. Rekao sam mu da ću se vratiti zajedno s Fidijom i da ćemo onda sve razjasniti. Fidiju, međutim, nisam mogao nigdje naći.

INSPEKTOR:

Izađite. Ostanite u čekaonici. *(Vikne.)* Pronađite Fidiju!

REDARSTVENIK:

(Ulazi.) Opis kišobrana koji je ona gospođa zaista kupila u rečenom prolazu, provjerili smo, ne odgovara kišobranu koji je od strane osumnjičenog Matina bio bačen kroz prozor i kojim je nanesena lakša tjelesna ozljeda našem služujućem kolegi.

INSPEKTOR:

Tako sam i mislio.

REDARSTVENIK:

Forenzičari su ustanovili da prvi kišobran ima drveni štap i vršak, dok onaj drugi, inkriminirani, ima metalni oštri vršak sličan štikli...

INSPEKTOR:

Dobro. Nazvat ću ih. Vaš je zadatak pronaći Fidiju. (*Telefonira.*) Zanima me onaj kišobran, korpus delikatus. Slušam. Nema drvenu nego metalnu ručicu, koja se može odviti. Nastavite. U nju mogu stati dvije čašice konjaka. Koliko? Od 0,5 dl. I miriše na konjak. Jeste li sigurni? Dobro. A otisci? Ima ih više? Usporedite ih u kompjutoru. Izvijestite me što prije. (*Obraća se Filipu.*) Filipe, o kakvom je onom planu govorio vaš prijatelj Martin?

FILIP: Ja ne znam ni za kakav plan, gospodine inspektore.

INSPEKTOR:

Martin nam je sve ispričao. Bolje da i ti, prijatelju, tako učiniš, je li? Bit će jednostavnije.

FILIP: Zato sam i kupio onaj sako. Štedio sam pola godine da ga nabavim.

INSPEKTOR:

Zašto?

FILIP: Mi pripadamo udruzi PENZIMIR.

INSPEKTOR:

Da?

FILIP: To je, znate, kratice od složenice koja glasi: Penzioneri s minimalnom mirovinom. Ono s ispalo je radi lakšeg izgovora.

INSPEKTOR:

Shvatio sam. Nastavite, Filipe.

FILIP: Mi, članovi te udruge, posjećujemo svakodnevne brojne promocije i slične manifestacije u našem gradu. Tu se uvijek nešto jede i pije, ponekad manje, ponekad više, ali uvijek se nešto nađe.

INSPEKTOR:

Nastavite.

FILIP: Uvjet za članstvo nije samo minimalna mirovina: minimir.

INSPEKTOR:

Nego?

FILIP: Treba biti pristojno odjeven i treba se vrlo dolično ponašati, onako kao netko tko pripada dobroj staroj školi, a mi se upravo tako i ponašamo. Svi misle da smo mi neki bivši doktori, liječnici, profesori s raznih fakulteta, sveučilišta i instituta, ili čak akademici. Nitko nas ne poznaje, ali zato mi pozna-

jemo svakog. Imamo vrlo razgranatu mrežu dojavljivanja i tako pokrijemo gotovo sve dane u tjednu i gotovo sve obroke, najčešće večeru, ali i ručkove. Mi smo vrlo ozbiljna, ugledna udruga. Ne znam koliko vama još treba do mirovine, ali kada budete u stanju, rado ćemo vas primiti u svoje članstvo. Uvjet je samo to da imate minimalnu mirovinu i da nabavite pristojno odijelo, odnosno sako, to jest da poštujete uobičajeni dress code.

INSPEKTOR:

(*Vikne.*) Izvedite gospodina Filipa i ostavite me neko vrijeme na miru. (*Telefonira.*) Jesi li danas sama? Nisi? Vraća ti se muž. Ja jesam. Čuj, sin ti je, s punicom, ovdje u stanici. Napravio je čitav cirkus prijeteći pištoljem. Reci mužu da malo pripazi na te stvari. Na tebe? Na tebe ću ja pripaziti. Odmah ću ih pustiti. Nazvat ću te. (*Spusti slušalicu. Vikne.*) Pustite gospođu i dječaka da idu kući! Uvedite onu debelu gospođu. (*Ulazi Debela gospođa.*) Gospođu, kišobran koji ste kupili nije onaj iz tramvaja za koji tvrdite da je vaš. Možete li to objasniti?

DEBELA GOSPOĐA:

Mogu. Idući po gradu umorila sam se. Sjela sam u park. Valjda mi je pozlilo. Ja, znate, imam nizak tlak. A vi, gospodine inspektore? Pretpostavljam da s obzirom na sve ima visok tlak, zar ne?

INSPEKTOR:

Dižu mi ga, dižu... Nastavite.

DEBELA GOSPOĐA:

Do mene je sjedio neki postariji, dobro odgojen gospodin. Pritekao mi je u pomoć. Odvio je držak svoga kišobrana i dao mi dobar gutljaj konjaka. To me povratilo. Ostavio mi je svoj kišobran, a ja njemu svoj. Dogovorili smo se da razmjenimo sutra na istom mjestu. To je, znate, vrlo otmjen gospodin, u najboljim godinama.

INSPEKTOR:

Razumio sam. Možete ići. Kišobran mu nažalost ne možete vratiti. On će kao dokaz ostati kod nas. Zna li adresu toga otmjenog gospodina?

DEBELA GOSPOĐA:

Nažalost ne.

INSPEKTOR:

Javite nam je kada saznate.

DEBELA GOSPOĐA:

Rado, gospodine inspektore. Možda će to tada biti i moja adresa.

INSPEKTOR:

(*Vikne.*) Pustite gospođu da ide kući. Pošaljite mi onog zaduženog za Fidiju.

(*Ulazi redarstvenik.*)

REDARSTVENIK:

Nisam ga našao. Bio sam i u muzeju. Ondje su mi rekli da bi oni bili presretni kad bi imali Fidiju i da pogledamo u gliptoteku. To je valjda neka videoteka ili tako nešto. Pogledat ću.

INSPEKTOR:

Suspendiran si s ovog slučaja.

REDARSTVENIK:

Zašto, gospodine inspektore?

INSPEKTOR:

Znat ćeš kad nađeš tu gliptoteku. Idi. (*Redarstvenik izlazi. Inspektor telefonira.*) Javi mi ako ti se muž zadrži na putu. I ja tebe. Eh, jebiga!

(*Na hodniku se čuje neka prepirka i hrvanje, povici i slično. U inspektorovu sobu uđe Fidija.*)

FIDIJA: Čuo sam da me tražite. Ja sam Fidija. Tako me zovu.

INSPEKTOR:

Sjednite.

FIDIJA: Ja sam umjetnik, nediplomirani akademski kipar. Izrađujem sve, biste, plakete, spomenike u prirodnoj i natprirodnoj veličini, reljefe, plitke i duboke, nadgrobne spomenike, vrtne patuljke. Recite...

INSPEKTOR:

Zanima nas samo vaš crni sako. Gdje je?

FIDIJA: Kod moga prijatelja, velikog umjetničkog fotografa. Dao ga je na čišćenje. Vratit će mi ga uskoro, tako da ga ja mogu vratiti svome susjedu i prijatelju Aureliju.

INSPEKTOR:

Što je s dokumentima koji su bili u džepu sakoa?

FIDIJA: Njih sam izvadio. Slučajno sam stavio ruku u unutrašnji džep i našao dvije osobne iskaznice dvojice meni nepoznatih ljudi.

INSPEKTOR:

I bacili ste ih?

FIDIJA: Nisam. To su ipak dokumenti. Predao sam ih na policiju.

INSPEKTOR:

Gdje?

FIDIJA: Ovdje. U ovu stanicu. Prije tjedan dana.

INSPEKTOR:

Fidija, možete otići u svoju gliptoteku.

FIDIJA: Zašto? Tamo nikada ne idem. Tamo nemam što naučiti. Ja imam potpuno drukčiju koncepciju. To je najvažnije.

INSPEKTOR:

Jest. To je najvažnije. Idite. Sako vratite gospodinu Martinu. Njegov je. To je vrlo važno.

FIDIJA: Ne poznajem nikakvog Martina.

INSPEKTOR:

Krivi put 4. Potražite ga. (*Vikne.*) Pronađite u ladici dokumente gospodina Filipa i gospodina Martine i pustite ih. Pustite i sve ostale. Neka svi idu – kući.

3. DIO

11.

(Martin i Filip stoje na tramvajskoj postaji i čekaju tramvaj koji po običaju kasni.)

FILIP: Napokon smo se izbavili, Martine.

MARTIN: Jesmo. Napokon. Dobili smo svoje dokumente. Sada ponovo postojimo, Filipe.

FILIP: To je moralo biti tako. To je bilo neminovno. To je nešto što ipak dolazi samo od sebe. Kao proljeće, kao ljubav...

MARTIN: Ništa ne dolazi samo od sebe, Filipe. Proljeće dolazi, kao što znaš, zato što je prije bila zima. Mi postojimo zato što smo i prije postojali, premda u jednom trenutku zapravo nismo postojali kao Filip i Martin jer to nismo mogli dokazati bez dokumenata koji to potvrđuju.

FILIP: Slažem se, Martine, ali dokumenti to ne bi mogli dokazati kad mi ne bismo postojali u općem smislu i tako dalje. To je ta neminovnost neminovnosti.

MARTIN: Neminovnost neminovnosti jest to da moramo kupiti novi sako.

FILIP: Jedan ili dva?

MARTIN: Tebi i meni.

FILIP: Zar to nisu dva?

MARTIN: Nisu. To je samo jedan sako. Jedanput ga nosiš ti, drugi put ga nosim ja, ili obratno. Vidiš.

FILIP: Vidim, ali ne vidim da dolazi tramvaj. Ovdje stojimo već pola sata.

MARTIN: Tramvaj ne dolazi, dragi moj, zato što više nema reda. Red je izumro, svaki red pa i vozni red. I znaš li što je još izumrlo?

FILIP: Ne znam... Pterodaktil? Ribe dvodihalice? Mi?

MARTIN: Vidjet ćeš kad dođe tramvaj... Stare pristojne gospođe stajat će na nogama, a nabildani mladići, i ostali, sjedit će i fućkat će im se...

FILIP: Za dvodihalice...

MARTIN: Čini mi se da dolazi tramvaj, Filipe.

FILIP: Ako je tako, krenimo pješice, Martine.

MARTIN: Krenimo. To je logično.